

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 52.015/3
van 25 september 2012

over

een ontwerp van ministerieel
besluit 'tot wijziging van het
ministerieel besluit van
21 september 2001 betreffende
de vergoeding bedoeld in
artikel 379*bis* van het
Gerechtelijk Wetboek'

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

avis 52.015/3
du 25 septembre 2012

sur

un projet d'arrêté ministériel
'modifiant l'arrêté ministériel
du 21 septembre 2001 relatif à
l'indemnité prévue à
l'article 379*bis* du Code
judiciaire'

Op 7 september 2012 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van een ontwerp van ministerieel besluit ‘tot wijziging van het ministerieel besluit van 21 september 2001 betreffende de vergoeding bedoeld in artikel 379*bis* van het Gerechtelijk Wetboek’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 25 september 2012. De kamer was samengesteld uit Jan SMETS, staatsraad, voorzitter, Bruno SEUTIN en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Frédéric VANNESTE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jan SMETS, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 25 september 2012.

*

Le 7 septembre 2012, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté ministériel ‘modifiant l'arrêté ministériel du 21 septembre 2001 relatif à l'indemnité prévue à l'article 379*bis* du Code judiciaire’.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 25 septembre 2012. La chambre était composée de Jan SMETS, conseiller d'État, président, Bruno SEUTIN et Jeroen VAN NIEUWENHOVE, conseillers d'État, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Frédéric VANNESTE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Jan SMETS, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 25 septembre 2012.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van ministerieel besluit strekt ertoe de in artikel 379bis van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vergoeding vast te stellen van de plaatsvervangende magistraten die zijn aangewezen overeenkomstig artikel 383, § 2, van dat wetboek, wanneer zij worden geroepen “zitting te nemen”. Het betreft magistraten, toegelaten tot de inruststelling wegens hun leeftijd, die zijn aangewezen om het ambt van plaatsvervangend magistraat uit te oefenen tot zij een bepaalde leeftijd hebben bereikt. Daartoe wordt het ministerieel besluit van 21 september 2001 ‘betreffende de vergoeding bedoeld in artikel 379bis van het Gerechtelijk Wetboek’ aangepast.

3.1. De rechtsgrond voor het ontworpen besluit wordt in beginsel geboden door artikel 379bis, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, op grond waarvan de minister bevoegd voor de justitie de nadere regels vaststelt betreffende de vergoeding die aan de plaatsvervangende magistraten aangewezen overeenkomstig artikel 383, § 2, van dat wetboek wordt toegekend wanneer ze worden geroepen om “zitting te nemen”¹.

3.2. De vraag kan rijzen of het genoemde artikel 379bis, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek ook rechtsgrond biedt voor de onderdelen c) van het ontworpen artikel 1, 2°, 3° en 4°, van het ministerieel besluit van 21 september 2001 (artikel 1 van het ontwerp), waarin aan de betrokkenen ook een vergoeding wordt toegekend wanneer zij “prestaties” andere dan “terechtzittingen” of “zittingen voor getuigenverhoor” verrichten.

In artikel 379bis, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt aan de minister bevoegd voor de justitie een machtiging verleend om nadere regels te bepalen “voor de toepassing van dit artikel”. Er is slechts rechtsgrond voor de genoemde bepalingen van het ontwerp zo de erin bedoelde prestaties kunnen worden geacht te vallen onder het begrip “zitting nemen” als bedoeld in artikel 379bis, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek. Hierover door de auditeur-verslaggever om uitleg gevraagd, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

“Artikel 379bis Gerechtelijk Wetboek vermeldt alleen het recht op een vergoeding wanneer de plaatsvervangende magistraat geroepen wordt ‘om zitting te nemen’ (in de franse tekst: ‘lorsqu’il est appelé à siéger’). Uit de finaliteit van het wettelijk geregelde systeem van plaatsvervangende magistraten en uit de gebruikte bewoordingen leid ik af dat het begrip ‘zitting’ hier eerder als generische term gebruikt wordt. In werkelijkheid beoogt het alle prestaties waarbij de plaatsvervangende magistraat een ‘jurisdictionele bevoegdheid’ uitoefent of waarbij hij de (rechterlijke) bevoegdheden van de titularis uitoefent. Volgens mij vallen verzegelingen, ontzegelingen en openbare verkopen onder

¹ Hoewel bij wet in beginsel geen rechtstreekse delegatie aan een minister kan worden gegeven, dient de Raad van State vast te stellen dat zulks toch is gebeurd bij artikel 379bis, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

deze noemer. Ze geven dus ook aanleiding tot vergoeding. Een andere interpretatie holt de doelstellingen uit van de wetgever om de continuïteit van de dienst te verzekeren bij afwezigheid of onbeschikbaarheid van de titularis. Ik meen bijgevolg dat voor andere categorieën van plaatsvervangende magistraten dan deze bij het Hof van Cassatie, inderdaad in een derde vergoedingscategorie kan worden voorzien.”

Met die uitleg kan worden ingestemd. Uit de algemene economie van artikel 379*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, alsmede uit de onderlinge samenhang van de artikelen 379, 379*bis* en 379*ter* van dat wetboek,² blijkt effectief dat aan het begrip “zitting nemen” dat in artikel 379*bis*, eerste lid, ervan wordt gehanteerd, een zeer ruime draagwijdte kan worden toegekend.

Conclusie is derhalve dat ook de onderdelen c) van het ontworpen artikel 1, 2°, 3° en 4°, van het ministerieel besluit van 21 september 2001 op een voldoende rechtsgrond kunnen steunen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

DISPOSITIEF

Artikel 1

4. In het ontworpen artikel 1, eerste lid, 4°, van het ministerieel besluit van 21 september 2001 schrijve men in de Nederlandse tekst, conform de Franse tekst van die bepaling, “politierechtbanken” in plaats van “politierechtbank”.

*

² In artikel 379, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, waarnaar wordt verwezen in artikel 379*ter* van dat wetboek, wordt gewag gemaakt van een vergoeding voor “geleverde prestaties”. Het zou ongerijmd zijn dat de in die bepalingen bedoelde magistraten wel aanspraak zouden kunnen maken op vergoeding wanneer zij andere prestaties verrichten als het houden van of het deelnemen aan een terechtzitting of een “zitting voor getuigenverhoor”, terwijl dit niet het geval zou zijn voor de in artikel 379*bis* van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde magistraten.

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

2. Le projet d'arrêté ministériel soumis pour avis a pour objet de fixer l'indemnité, prévue à l'article 379bis du Code judiciaire, des magistrats suppléants désignés conformément à l'article 383, § 2, de ce code, lorsqu'ils sont appelés « à siéger ». Il s'agit de magistrats admis à la retraite en raison de leur âge, qui sont désignés pour exercer les fonctions de magistrat suppléant jusqu'à ce qu'ils aient atteint un âge déterminé. L'arrêté ministériel du 21 septembre 2001 'relatif à l'indemnité prévue à l'article 379bis du Code judiciaire' est adapté à cet effet.

3.1. En principe, l'arrêté en projet trouve son fondement juridique dans l'article 379bis, alinéa 3, du Code judiciaire, sur la base duquel le ministre qui a la Justice dans ses attributions fixe les modalités de l'indemnité allouée aux magistrats suppléants désignés conformément à l'article 383, § 2, de ce code lorsqu'ils sont appelés « à siéger »¹.

3.2. La question peut se poser de savoir si l'article 379bis, alinéa 3, précité du Code judiciaire procure également un fondement juridique aux points c) de l'article 1er, 2°, 3° et 4°, en projet, de l'arrêté ministériel du 21 septembre 2001 (article 1er du projet), qui alloue également aux intéressés une indemnité lorsqu'ils effectuent des « prestations » autres que des « audiences de jugement » ou des « audiences d'enquête ».

L'article 379bis, alinéa 3, du Code judiciaire habilite le ministre qui a la Justice dans ses attributions à fixer les modalités « d'application du présent article ». Les dispositions précitées du projet ne trouvent de fondement juridique que dans la mesure où les prestations qui y sont visées peuvent être réputées relever de la notion de « siéger » au sens de l'article 379bis, alinéa 1er, du Code judiciaire. Invité par l'auditeur-rapporteur à fournir des explications à ce sujet, le délégué a répondu ce qui suit:

« Artikel 379bis Gerechtelijk Wetboek vermeldt alleen het recht op een vergoeding wanneer de plaatsvervangende magistraat geroepen wordt 'om zitting te nemen' (in de franse tekst: 'lorsqu'il est appelé à siéger'). Uit de finaliteit van het wettelijk geregelde systeem van plaatsvervangende magistraten en uit de gebruikte bewoordingen leid ik af dat het begrip 'zitting' hier eerder als generische term gebruikt wordt. In werkelijkheid beoogt het alle prestaties waarbij de plaatsvervangende magistraat een 'jurisdictionele bevoegdheid' uitoefent of waarbij hij de (rechterlijke) bevoegdheden van de titularis uitoefent. Volgens mij vallen verzegelingen, ontzegelingen en openbare verkopen onder deze noemer. Ze geven dus ook aanleiding tot vergoeding. Een andere interpretatie holt de doelstellingen uit van de wetgever om de continuïteit van de dienst te verzekeren bij afwezigheid of onbeschikbaarheid van de titularis. Ik meen bijgevolg dat

¹ Même si, en principe, une loi ne peut accorder de délégation directe à un ministre, le Conseil d'État doit constater que tel a bien été le cas à l'article 379bis, alinéa 3, du Code judiciaire.

voor andere categorieën van plaatsvervangende magistraten dan deze bij het Hof van Cassatie, inderdaad in een derde vergoedingscategorie kan worden voorzien ».

On peut se rallier à ces explications. Il résulte effectivement de l'économie générale de l'article 379*bis* du Code judiciaire et de la corrélation entre les articles 379, 379*bis* et 379*ter* de ce code ² qu'une portée très large peut être attribuée à la notion de « siéger » utilisée à l'article 379*bis*, alinéa 1er, de celui-ci.

Il y a lieu de conclure, dès lors, que les points c) de l'article 1er, 2°, 3° et 4°, en projet, de l'arrêté ministériel du 21 septembre 2001 peuvent également s'appuyer sur un fondement juridique suffisant.

EXAMEN DU TEXTE

DISPOSITIF

Article 1er

4. À l'article 1er, alinéa 1er, 4°, en projet, de l'arrêté ministériel du 21 septembre 2001, on écrira dans le texte néerlandais, conformément au texte français de cette disposition, « politierechtbanken » au lieu de « politierechtbank ».

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Jan SMETS

² L'article 379, alinéa 2, du Code judiciaire, que vise l'article 379*ter* de ce code, fait état d'une indemnité pour « prestations fournies ». Il serait illogique que les magistrats visés dans ces dispositions puissent prétendre à une indemnité lorsqu'ils effectuent des prestations autres que celles consistant à tenir ou à participer à une audience de jugement ou à une « audience d'enquête », alors que cela ne serait pas le cas pour les magistrats visés à l'article 379*bis* du Code judiciaire.